

**VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 39/2001 vp**

**Valtioneuvoston selvitys Euroopan parlamen-
tin ja neuvoston direktiiviksi bensiinin ja diesel-
polttoaineiden laadusta ja direktiivin 98/70/EY
muuttamisesta**

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 19 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta (E 60/2001 vp) valtiovarainvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa on ollut kuultavana.

- ylitarkastaja Merja Sandell, valtiovarainministeriö.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Direktiiviehdotus

Komissio antoi 11 päivänä toukokuuta 2001 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta.

Vuonna 2005 tulevat voimaan uudet "EURO IV" -ajoneuvopäästörajat, joiden saavuttaminen edellyttää uutta rikitöntä polttoainetta käyttävää ajoneuvoteknologiaa. Ehdotuksen keskeisimpiä kohtia onkin turvata rikitöntien liikennepolttoaineiden riittävä saatavuus. Rikin vähentäminen polttoaineesta parantaa uusien ajoneuvojen polttoainetaloutta sekä vähentää tuntuvasti jo käytössä olevien ajoneuvojen päästöjä.

Ehdotuksen keskeinen sisältö on:

— Bensiinin ja dieselöljyn laatuvaatimukset vahvistetaan 1.1.2005 alkaen käytännössä sa-

mansisältöisinä kuin ne ovat voimassaolevassa direktiivissä.

— Rikittömän bensiinin ja dieselöljyn käyttöönotto ja saatavuus tulevat pakollisiksi vuonna 2005. Vuodesta 2011 alkaen on kaiken myytävän polttoaineen oltava rikitöntä.

— Rikittömän dieselöljyn käyttöönottoa koskevaa määräaika tarkastellaan uudelleen viimeistään vuonna 2006. Tarkoituksena on arvioida, onko määräaika oikea, jotta voidaan välttää kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen lisääntyminen (jalostamojen CO₂-päästöt) sekä jalostamoille aiheutuvat lisäkustannukset.

— Työkoneissa ja maataloustraktoreissa käytettävät polttoaineet (diesel- ja kaasuöljy) määritellään direktiivissä.

— Työkoneissa ja maataloustraktoreissa käytettävän kaasuöljyn rikkipitoisuus on oltava alle 2 000 ppm ja viimeistään vuonna 2008 alle 1 000 ppm (sama aikataulu kuin kevyelle polttoöljylle).

— Komissiossa valmistellaan erikseen työkoneiden päästömääräysten tiukentamista vuoden 2008 jälkeen.

— Jäsenvaltiot veloitetaan toteuttamaan polttoaineen laadun seurantajärjestelmä.

— Direktiiviin otetaan velvoite säätää seuraamuksista säästöjen rikkomistapauksissa.

Direktiivi on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa yleisesti ottaen komission ehdotusta. Eräiltä osin valtioneuvosto kuitenkin pitää tarpeellisena direktiiviehdotuksen täsmentämistä. Kysymys on ensi sijassa ehdotusta tiukentavista kannanotoista. Valtioneuvoston kantaa selvitetään tarkemmin valiokunnan kannanottojen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Rajaus

Valiokunta on käsitellyt direktiiviehdotusta ainoastaan siltä osin kuin se on ollut tarpeen direktiivin verovaikutusten selvittämiseksi.

Direktiiviehdotus

Direktiiviehdotuksella on kaksi päätavoitetta: (1) varmistaa, että rikkittäviä polttoaineita on markkinoilla vuodesta 2005 alkaen, ja (2) varmistaa polttoaineiden 1.1.2005 voimaan tulevat laatuvaatimukset, jotta polttoaineiden tuottajat ja ajoneuvojen valmistajat voivat toimia selkeiden säästöjen mukaan.

Direktiiviehdotus koskee siis yksinomaan polttoaineiden laatua ja saatavuutta. Päätös asiassa voidaan tehdä määränemmistöllä (95 art. ja 251 art.). Ehdotus ei vaikuta polttoaineiden verotusta koskeviin yhteisön sääntöihin, eikä niitä ole esitetty muutettavaksi tässä yhteydessä.

Jäsenvaltioilla on siis edelleen oikeus näistä polttoaineiden laatua koskevista muutoksista huolimatta säätää nykyiseen tapaan maataloudessa ja työkoneissa käytettävälle polttoaineelle alempi verotaso kuin tieliikenteessä käytettävälle dieselöljylle. Tämä oikeus sisältyy polttoaineiden verotusta koskeviin direktiiveihin 92/81/ETY ja 92/82/ETY, joiden muuttaminen

edellyttää jäsenmaiden yksimielistä päätöstä (93 art.).

Mahdollisuus säilyttää verosäännökset nykyisellään todetaan myös eduskunnassa esitettyyn kirjalliseen kysymykseen KK 1115/2001 vp annetussa vastauksessa, jossa todetaan lisäksi, ettei polttoaineiden verotukseen ole tekeillä muutoksia kansallisellakaan tasolla.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella selvänä sitä, ettei direktiiviehdotus sisällä verotusta koskevia sääntöksiä eikä se estä ylläpitämästä nykyistä polttoaineverojärjestelmää. Tilanne ei muutu, vaikka Suomessa päädyttäisiin siihen, että työkoneissa olisi ryhdyttävä käyttämään dieselöljyn laatuvaatimukset täyttävää polttoainetta kevyen polttoöljyn sijasta.

Laatuvaatimusten tiukentamisesta saattaa aiheutua käyttäjille muita kuin verotuksesta johtuvia kustannuksia, esimerkiksi polttoainesäiliöiden uusimisesta aiheutuvia menoja, mutta se on oma erikseen ratkaistava kysymyksensä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan polttoaineiden laatuvaatimuksia koskevien muutosten voimaantulo voi antaa aihetta tarkistaa nykyinen ympäristöperusteinen polttoaineveroporrastus. Samassa yhteydessä tulee selvitettäväksi myös tarve ja mahdollisuudet kevyen polttoöljyn veron porrastukseen. Valiokunta yhtyy valtiovarainministeriön kantaan, jonka mukaan nämä seikat tulee kuitenkin selvittää ja ratkaista tehdä vasta, kun laatudirektiivi on hyväksytty ja

sen kansallinen täytäntöönpano selvinnyt. Siinä yhteydessä tulee ottaa huomioon ympäristö- ja fiskaalisten kysymysten lisäksi myös asiaan liittyvät kilpailutekijät.

Valiokunta katsoo lisäksi, ettei nyt käsiteltävänä olevan direktiiviehdotuksen määräenemistöön perustuvan päätöksenteon yhteydessä voida myöskään antaa sitovia suosituksia verotusta koskevien direktiivien muuttamiseksi. Va-

liokunta ei ole sisällyttänyt sen vuoksi omaan lausuntoonsa verotusta koskevia ehtoja.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
jäs.	Seppo Kääriäinen /kesk	Kari Uotila /vas
	Reijo Laitinen /sd (osittain)	Jukka Vihriälä /kesk
	Markku Laukkanen /kesk	vjäs. Ulla Anttila /vihr
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Liisa Hyssälä /kesk
	Tuija Nurmi /kok	Ulla Juurola /sd
	Matti Saarinen /sd	Riitta Korhonen /kok (osittain)
	Sakari Smeds /kd	Iivo Polvi /vas
	Irja Tulonen /kok	Jussi Ranta /sd.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.